

Activering en opleiding van werklozen: actualisering van de resultaten (2de semester 2011)

Inleiding

In juli 2013 werd de studie “Activering en opleiding van werklozen: elementen van evaluatie van een aantal RVA-maatregelen” gepubliceerd. Deze studie ging na in welke mate personen die in het tweede semester van 2010 een activerings- of opleidingsperiode beëindigden, in de periode nadien al dan niet afhankelijk bleven van de werkloosheidsverzekering. Drie activeringsmaatregelen (Activa, SINE, doorstromingsprogramma’s) en zes opleidingsmaatregelen (collectieve en individuele beroepsopleidingen, studies die voorbereiden op een knelpuntberoep, studies met een volledig leerplan, middenstandsopleidingen, studies en opleidingen aanvaard door de directeur van het WB) werden onderzocht.

Ter recapitulatie: om de effectiviteit van de maatregelen te evalueren werden de uitstroom- en terugkeerpercentages van de respectievelijke doelgroepen vergeleken met die van een vergelijkingsgroep, die voor iedere maatregel bestond uit een 5 000-tal niet-geactiveerde werklozen met hetzelfde profiel als de doelgroep.¹ Als maatstaf voor het bepalen van het netto-effect van iedere maatregel werd het aandeel werkloosheid na een jaar² gebruikt. Hoe meer deze waarde in de doelgroep afwijkt van de vergelijkingsgroep (in procentpunten), hoe meer immers de periode van activering of opleiding de uitstroomkansen heeft doen toenemen. Naast het netto-effect op basis van het aandeel werkloosheid na een jaar werd ook nog de aard van de uitstroom bekeken om de effectiviteit van de maatregelen te beoordelen.

Dit document actualiseert de resultaten van deze studie, op basis van een nieuwe doelgroep, namelijk de personen die in het **tweede semester van 2011** een activerings- of opleidingsperiode beëindigden. De bedoeling is om nieuwe tendensen op te sporen of om eerder gemaakte conclusies te bevestigen.

---

¹ Het profiel werd samengesteld op basis van de kenmerken geslacht, gewest, leeftijd, werkloosheidsduur, studieniveau, gezinscategorie en nationaliteit. Voor deze kenmerken is de verdeling in de vergelijkingsgroep dezelfde als deze in de doelgroep. Dat impliceert dat het mogelijk is dat niet-gemeten kenmerken de resultaten enigszins beïnvloeden. Dat is met name het geval wanneer het aandeel personen dat een welbepaald niet-gemeten kenmerk bezit in de doelgroep aanzienlijk afwijkt van de vergelijkingsgroep en wanneer dat niet-gemeten kenmerk de uitstroomkansen in positieve of in negatieve zin beïnvloedt. Door een zo ruim mogelijke vergelijkingsgroep samen te stellen werd de potentiële impact van deze niet-gemeten kenmerken wel zoveel mogelijk beperkt.

² De status wordt steeds exact een jaar na de selectie voor doelgroep of vergelijkingsgroep bepaald. Voor de oorspronkelijke populatie vindt de observatie dus steeds plaats in het tweede semester van 2011, voor de nieuwe populatie in het tweede semester van 2012.

Resultaten

In het algemeen kunnen we zeggen dat ook voor de nieuwe populatie de belangrijkste conclusies van de oorspronkelijke studie geldig blijven.

Alle maatregelen hebben een positief effect op de uitstroom

In de oorspronkelijke studie was bij ieder van de maatregelen het aandeel werklozen na een jaar kleiner in de doelgroep dan in de vergelijkingsgroep. Onder invloed van de activering of opleiding was de uitstroom met andere woorden toegenomen. Het effect van de maatregelen op de uitstroomkansen van de onderzochte doelgroepen was globaal bekeken dus positief.

Onderstaande tabel geeft aan dat dit ook het geval is voor de personen die in het tweede semester van 2011 een periode van activering of opleiding beëindigden. Het aandeel werklozen ligt onder invloed van de minder goede conjunctuur wel vaak hoger dan in de oorspronkelijke studie, maar omdat dit - op enkele uitzonderingen na - het geval is zowel in de doelgroep als in de vergelijkingsgroep heeft dit weinig of geen invloed op de ratio die de verhouding weergeeft tussen de werkloosheidsaandelen in deze beide groepen.

Tabel 1 Aandeel werklozen 12 maanden na de basisobservatie in de doelgroep en de vergelijkingsgroep per maatregel

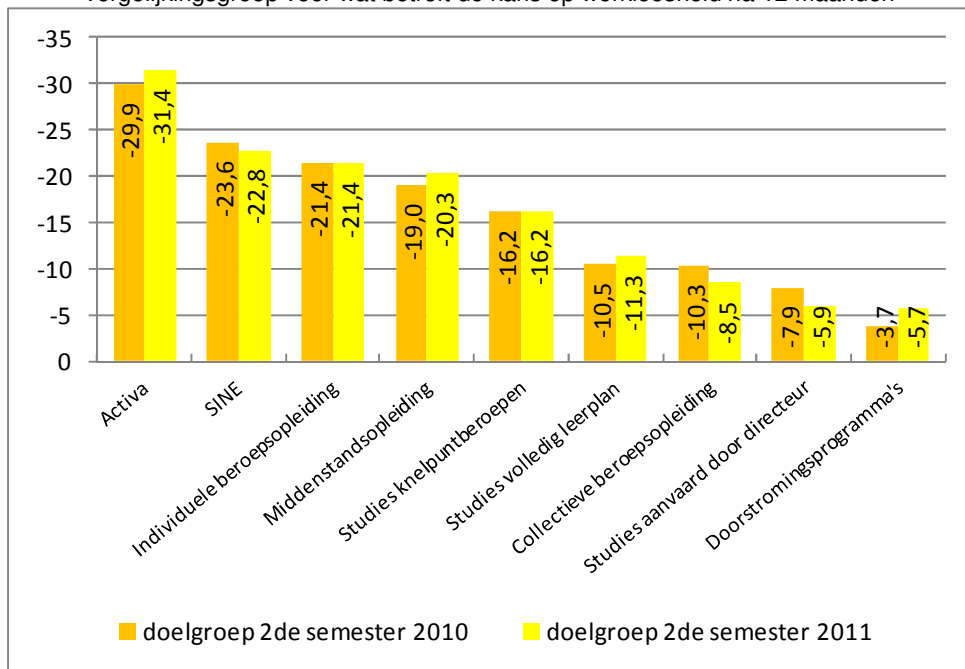
Werkloosheid na 12 maanden	Doelgroep (1)		Vergelijkingsgroep (2)		Ratio (2) / (1)	
	2de sem 2010	2de sem 2011	2de sem 2010	2de sem 2011	2de sem 2010	2de sem 2011
Activa	24,7%	24,0%	54,6%	55,4%	2,21	2,31
Individuele beroepsopleiding	16,4%	16,7%	37,9%	38,1%	2,30	2,28
SINE	28,9%	33,1%	52,5%	55,9%	1,82	1,69
Middenstandsopleiding	32,8%	33,3%	51,8%	53,6%	1,58	1,61
Studies knelpuntberoepen	28,0%	29,2%	44,2%	45,4%	1,58	1,56
Studies volledig leerplan	33,6%	33,9%	44,1%	45,1%	1,31	1,33
Collectieve beroepsopleiding	37,0%	37,7%	47,2%	46,1%	1,28	1,22
Studies aanvaard door directeur	43,0%	44,8%	50,9%	50,7%	1,18	1,13
Doorstromingsprogramma's	48,4%	48,0%	52,1%	53,7%	1,08	1,12

Activa laat het grootste netto-effect noteren

Het netto-effect was steeds positief, maar varieerde in de oorspronkelijke studie vrij sterk naargelang de maatregel. Het was het grootst bij Activa, gevolgd door SINE en individuele beroepsopleidingen. Van alle geanalyseerde maatregelen was het netto-effect het kleinst bij de doorstromingsprogramma's.

In de doelgroep van het tweede semester van 2011 liggen de resultaten in dezelfde lijn. De maatregelen laten zich op dezelfde manier rangschikken en op een aantal procentpunten na is het netto-effect overall ongeveer even groot als in doelgroep van het tweede semester van 2010.

Grafiek 1 Netto-effect uitgedrukt als afwijking in procentpunten van de doelgroep ten opzichte van de vergelijkingsgroep voor wat betreft de kans op werkloosheid na 12 maanden

Aard van de uitstroom varieert sterk naargelang de maatregel

Naast het aandeel werkloosheid na een jaar werd de effectiviteit ook beoordeeld aan de hand van de aard van de uitstroom. De personen die uitstroonden werden onderverdeeld in vier groepen:

1. personen die geen enkele uitkering meer ontvangen van de RVA;
2. geactiveerde werklozen die vrijgesteld zijn voor het volgen van een opleiding;
3. geactiveerde werklozen die tewerkgesteld zijn (= activering van de werkloosheidsuitkering);
4. werkenden die ondersteund worden door de RVA (bijvoorbeeld tijdelijk werklozen).

Bij de beoordeling werd vooral een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de uitstroom richting reguliere tewerkstelling (groepen 1 en 4)³ en anderzijds de uitstroom richting gesubsidieerde tewerkstelling (groep 3). Reden is dat gesubsidieerde tewerkstelling als uitstroomtype niet op gelijke voet kan worden geplaatst als reguliere tewerkstelling. Het kan immers eerder beschouwd worden als een tussenstap in het activeringsproces, in tegenstelling tot reguliere tewerkstelling, dat een eindpunt vormt.

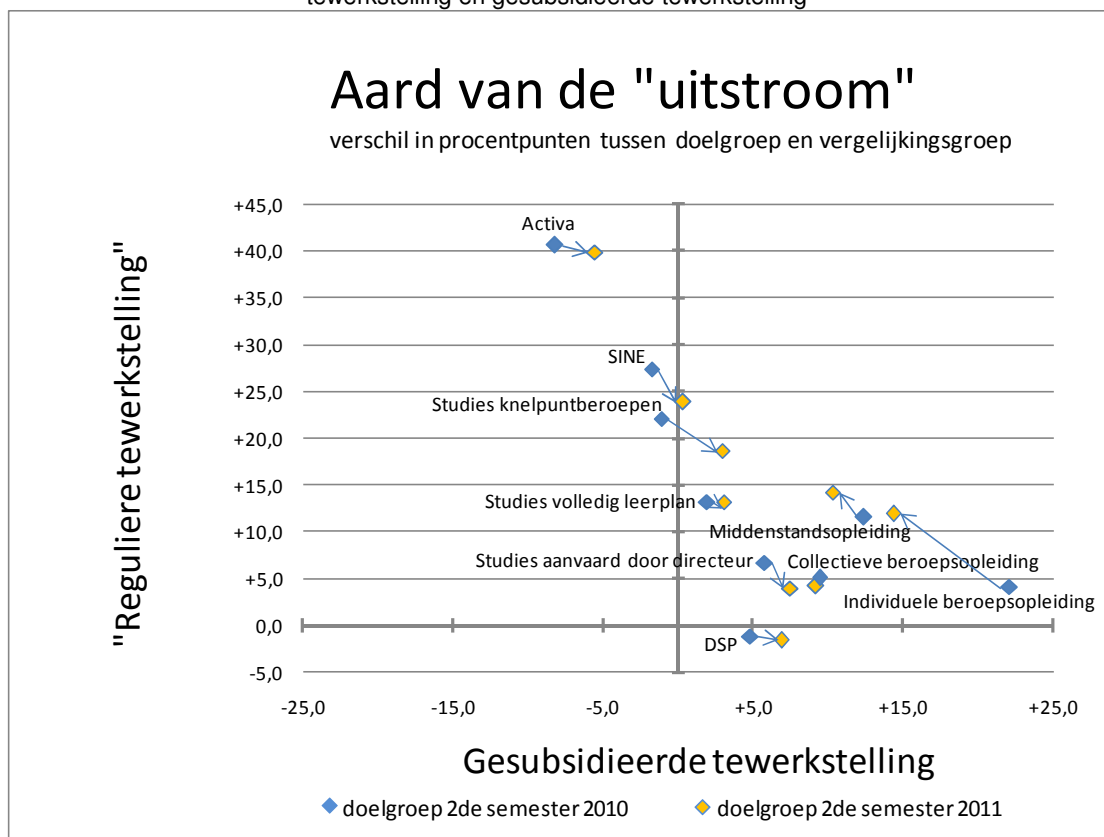
Een aantal maatregelen brachten vooral een toename van de uitstroom richting reguliere tewerkstelling teweeg (Activa, SINE, studies die voorbereiden op een

³ De studie maakt enkel gebruik van administratieve RVA-gegevens. Daardoor is geen precieze informatie beschikbaar over tewerkstelling. Een steekproef wees echter uit dat de overgrote meerderheid van groep 1 aan het werk was als werknemer of zelfstandige. Daarom wordt deze groep, samen met de werkenden ondersteund door de RVA (groep 4) toch beschouwd als zijnde tewerkgesteld in het reguliere arbeidscircuit. Doordat een klein deel van de personen in groep 1 niet aan het werk is, maar uitgestroomd naar arbeidsongeschiktheid, pensioen, inactiviteit, ... wordt de uitstroom naar regulier werk op die manier wel overschat. Bedoeling is echter niet de precieze uitstroom naar werk weer te geven, wel om aan te tonen dat bepaalde activeringsmaatregelen in de beschouwde periode vaker naar reguliere tewerkstelling leidden dan andere vormen.

knelpuntberoep en studies met een volledig leerplan), terwijl bij andere maatregelen het effect mee beïnvloed werd door sterk toegenomen uitstroomkansen naar gesubsidieerde tewerkstelling (collectieve en individuele beroepsopleiding en middenstandsopleidingen).

Deze tweedeling blijft ook gelden voor de personen die een activerings- of opleidingsperiode beëindigden in het tweede semester van 2011. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van volgende grafiek. Hoe hoger een maatregel zich bevindt op deze grafiek, hoe groter de impact op de uitstroom richting regulier werk. Wanneer een maatregel naar rechts neigt wil dit zeggen dat hij ook resulteert in een verhoging van de uitstroom richting gesubsidieerd werk.

Grafiek 2 Verschil in procentpunten tussen doelgroep en vergelijkgroep op het vlak van reguliere tewerkstelling en gesubsidieerde tewerkstelling

Een activering in het kader van het Activaplan zorgt nog steeds voor de grootste toename van de uitstroomkansen richting regulier werk. Individuele beroepsopleidingen daarentegen hebben nog steeds de grootste impact op de uitstroom naar gesubsidieerd werk, maar onder andere door de afschaffing van het win-win aanwervingsplan sinds 1 januari 2012 is hij afgenomen in vergelijking met de oorspronkelijke studie. Tegelijkertijd wordt bij deze maatregel wel een aanzienlijke toename van de uitstroom naar regulier werk vastgesteld ten opzichte van de oorspronkelijke studie.